

LEVNET & MENINGER

Statuer i forårsllys

BO GREEN JENSEN

Når jeg henter Ava ved Krebs Skole, går jeg gennem Østre Anlæg. Jeg kommer fra Østerport Station, og for mig er den del af parken stadig nyt territorium. Stien snor sig for det samme. Det er godt at høre glade børn, og hvis man går med Torben, vores hund, kan man filtrere snor med andre ejere. På dét punkt er jeg mere til katte, som kommer og går og er selvluffende.

I anlægget pryder buste og statuer. Et af mindesmærkerne, som står helt oppe ved vejen, med ryggen vendt mod Stockholmsgade, er særligt imponant. Selv på afstand kan man se, at monumentet hylder en mand, som var noget ved musikken. Han står med hævet taktstok og dirigerer et imaginært orkester.

TIDSÅNDENØD ■ Tænk, hvis man kunne tage de bedste øjeblikke og putte dem i lommen.

Det viser sig, da jeg undersøger sagen, at være Niels Wilhelm Gade (1817-90), som skrev både Brudevalsen (der indgår i *Et Folkesagn*), *Elverskuud* og *Efterklange af Ossian*. At strukturen, som er udført af Vilhelm Bissen i 1897, virker overdimensioneret, kan skyldes, at den er skabt til et mere favnende rum. Gade-monumentet stod på Sankt Annæ Plads, ved Garnisonskirken, men blev flyttet i 1934, da rytterstatuen af Christian 10. skulle have et sted at være.

Som man bliver ældre, får man fornemmelsen af at færdes i en foreløbig historie. Fortiden er altid under ombygning. Det er ikke et nyt fænomen. Nye magthavere har altid væltet forgængernes statuer som det første. Der er intet, fanatikere sætter pris på, som at udradere symboler, der har betydning for traditionen, de opponerer imod. Samme impuls driver

dagens kulturpoliti, som patruljerer på de sociale medier. Man afskriver livsværker uden at blinke. Krænkerne skal ikke bare fjernes. De skal op på skaffottet og skæres ihjel.

Jeg har i princippet stor sympati for arbejdet med at revidere historien. Der er skævheder, som det må være tid til at rette. Det er virkelig mænd, som har valgt traditionen. Litteraturen har husket på sine kvinder, men i kunst- og filmhistorien er fordrejningen udtalt. Og sær. Frem til 1930 var industrien for begge køn. Da man når til at skrive historien ned, bliver den en klub for hvide mænd. Det gælder også i forhold til etnicitet. Jeg var langt i mit virke som kritiker, før jeg blev opmærksom på den tradition, en hel parallel historie, som eksisterer for afrikansk-amerikansk film.

Ikke alene bliver de vilkår rettet, når vi justerer perspektivet. Vi får også en rigdom af nye værker foræret. Der er så mange store oplevelser gemt i den marginaliserede kunst. De bliver hentet frem nu og kan fryde i lyset.

Alligevel er jeg i chok over måden, som man vil afskrive Roman Polanski og Woody Allen på. Polanski er 87 år, Allen blev 85 i december. Skal de 100 film, som de to mænd har skabt, bare fjernes? Sådan vil annulleringskulturen – *cancel culture* – gerne have det. Og den er stolt af sit arbejde.

Det er naturligvis en bekvem måde at få fred for historien på. Man kan mere eller mindre sætte en streg ved årtusindeskiftet, da nettet, som vi kender det, blev til. Så slipper man for at lære om alle de indviklede ting, som kom før. Det var sikkert ikke så vigtigt. De havde ikke engang mobiltelefoner.

I det virkelige liv er der heldigvis børn, som ikke kærer sig særligt om historiske overgør og kunstneriske eftermæler. De lever i absolut nutid. Min mellemste datter, Rose på 17, er flyttet sammen med sin kæreste. De har deres egen lejlighed. Hun brænder efter at blive student, når nedlukningen hører op. Laura, som er ældst, fylder 30 næste gang. Hun er papmor til en dreng på 14. Jeg begyndte at skrive i avisen i 1981. Det er dét, der

ILLUSTRATION: GITTE SKOV

sker med tiden. Årstal bliver surrealistiske troper.

Ava ser frem til at fylde ni år og være ved stranden, som Torben skal se for første gang. I huset i Snekkersten er der stirrekrig mellem hunden og de fastboende katte. Vi sover i en bunke af mennesker og kæledyr. Det er rod, som vi kan lide det. Det er mig og Frederikke midt i livet. Som hun siger, er lykken sært fordelt. Man får en klump tid at arbejde med. Nogle får en mægtig blok, andre bare en brødkrumme.

Så hvordan føles det at være her, når man har set alle ting i historien? Man kan danne sig et indtryk ved at læse *Little Boy*. Det er den erindringsroman, som digteren Lawrence Ferlinghetti skrev, da han var 99. Den udkom i marts 2019, da han fyldte 100 år.

Ferlinghetti døde den 22. februar, han blev 101. Først var han ikke så velset i San Francisco, hvor han drev sin City Lights Bookstore fra 1953. Med visionært begynderheld udgav han Allen Ginsbergs *Howl*. En berømt retssag fulgte. Med årene blev Ferlinghetti både en kulturinstitution og en turistattraktion.

Hans eget værk var stort og viltert, men tonen i bunden er den samme fra digtene i *A Coney Island of the Mind* (1958) til udtoningen af *Little Boy*, hvor han skriver (i strømmende form) om sig selv:

»Nu alene med sig selv og sin ensomme bevidsthed alene på sin egen lille ø af mig, og er det så dét? Åh nej slet ikke Jeg er ikke en gammel støder med en knirkende stemme Jeg er stadig en knægt med sin hukommelse der projicerer ind i en strålende grænseløs fremtid Vokser op i de mørkeste og lyseste tider på sin ø af Mig ja Mig-Mig-Mig er alt hvad der er og så videre og videre i bevidstheden om mig og mennesket på jorden ...«

Intet varer ved, og det er sikkert godt det samme. Tænk, hvis man kunne tage de bedste øjeblikke og putte dem i lommen. Ava har en æske fuld af glas- og marmorkugler. Man kan vende dem i hånden. Man kan holde dem i lyset. De er fast stof i en raseret historie. Jeg håber, man husker det sådan til sidst.

UDVALGT AF

W

RADIO

1,6 kilo coke

Hanne Budtz-Jørgensen o.a.

Hvem i alverden er denne mr. James? Det spørgsmål må de fleste seere af Mads Brüggers meget omtalte dokumentar *Muldvarpen* for længst have stillet sig. Og den forhenværende fængslede narkopusher Jim Latrache-Quvortrup bærer da også rigtignok på en barsk historie, som heldigvis for os allerede ligger udfoldet i to afsnit af PIs Radiofortællinger tilbage fra 2015. Her følger man bulderbassens kamp mod kriminalitet og for forholdet til sin Noline, som må siges at være fortællingens sande helt. Udsendelsen vandt en radiopris, og det var netop ved den lejlighed, Latrache-Quvortrup mødte journalisten og dokumentaristen Brügger og lod sig overtale til at infiltrere Nordkorea. Når man hører *1,6 kilo coke*, forstår man bedre hans motivation.

Jeppe Bentzen
DR Lyd

OPERA

La Traviata o.a.

Wiener Staatsoper

Wiener Staatsoper streamer Leoš Janáček's *Kátja Kabanová* med Angela Denoke i titelpartiet fredag klokken 19, en optagelse fra april 2017. Dirigent er Tomás Netopil, mens André Engel instruerer. Lørdag samme tid på aftenen streames Verdis *Aida* med Elena Guseva i titelpartiet, en optagelse fra juni 2019. Dirigeret af Marco Armiliato og instrueret af Nicolas Joel. Søndag klokken 18 er optagelsen live, en premiere uden publikum på Verdis *La Traviata* med Pretty Yende i titelpartiet. Dirigent er Giacomo Sagripanti, instruktør Simon Stone. Og husk endelig, at jo mindre et navn siger Dem, desto større er chancen for at være blandt de første til at få en ganske ny åbenbaring blandt verdensstjerner.

Peter Johannes Erichsen
play.wiener-staatsoper.at

NATUR

Østers-, sæl- og ravsafari

Vadehavet, Løkken o.a.

Med foråret følger heldigvis flere af de udendørs kulturtilbud, som end ikke en epidemi helt kan eliminere. Befinder man sig nær den jyske vestkyst, kan man i disse dage begive sig på guidet opdagelse i den storslåede natur. Ka' De

PRESSEFOTO: ALYSSE GAFKJEN

MUSIK

Introducing...

Aaron Frazer

Hvor længe kan en mand holde en falsk, før gåsehud bliver til myrekryb? I hvert fald minimum de 42 minutter, amerikanske Aaron Frazers både fine og hårdtslående debutalbum *Introducing...* varer. Frazer har en fortid i orkesteret Durand Jones & The Indications og udsendte i januar sin solodebut, produceret af Dan Auerbach fra The Black Keys. Frazer er opvokset i Baltimore, bosat i Brooklyn, og musikken er tilbagekølet cool akkurat som titlen: jazzet gospelsoul med motownblæsere og sydstatsguitar, der sagtens kunne være elevatormusik i en indie-spionfilm filmet i New Orleans gader. Eller bare: musik, Lukas Graham kunne have lavet, hvis ikke han var så optaget af Hollywood og hitlister. *Jeppe Bentzen*

Spotify o.a.

li' østers (og hvem kan ikke det?), bør De ikke snyde Dem selv for østerssafari enten lørdag, søndag eller mandag i Nationalpark Vadehavet med udsejling fra Ribe Kammersluse og plukning ad libitum på bankerne. Prisen er 475 kroner, et glas cava medregnet. På sejlturen kan man endda måske være heldig at se sæler. Er man mere til rav, er det nogle hundrede kilometer længere nordpå, i Løkken, det foregår. Hver lørdag arrangeres således en gående workshop, hvor interesserede kan høre om ravets kulturhistorie samt naturligvis lære at lede (med særlige ultraviolet lysende ravlygter). Herligheden koster 150 kroner per hoved, en tredjedel for børn. *Asker Hedegaard Boye*
Kultunaut.dk

NYHEDSBREV

Læsevejr

ATLAS, Føljeton o.a.

»I 1962 skrev den amerikanske forfatter James Baldwin i essayet *The Creative Process*, at kunstneren befinder sig i en slags krig med sit samfund.« I kategorien *mest prætentiose nyhedsbrevsindledninger* må denne, begået af redaktionen bag det nye Læsevej, vist være at finde. Det skal i øvrigt forstås som en kompliment! Nyhedsbrevet er et interessant samarbejde mellem magasinet ATLAS, nyhedsbrevs eksperterne i Føljeton, forlaget Gutkind og Thorvaldsens

REDIGERET AF ASKER HEDEGAARD BOYE

Museum, og ambitionen er, som det hedder, at »gå i en slags kærlig krig med verden«. Dette skal ske ved at etablere et såkaldt læsefællesskab. Læsevej, der havde premiere i sidste uge med klogt billedkunstner Fryd Frydendahl, vil udkomme månedligt med blandt andet analyser og nyskrevet skønlitteratur. Denne signatur afventer allerede i spænding det næste kampskrift. *Simon Baastrup*
atlasmag.dk

MUSIKPLATFORM

Colors

Tom Misch o.a.

Colors har længe været et musikalsk helle, som musikere, ikke mindst dem, der ikke synger på engelsk, er valfartet til. Alle liveoptrædere foregår i en æstetiseret opsætning med monokrom baggrund. I udgangspunktet er det én kunstner, én mikrofon og i nogle tilfælde ét musikinstrument, selvom der trods alt kan forekomme variationer. Den berlingske musikkanal på YouTube har siden 2016 opdaget nye musikere lidt for resten af verden. For eksempel den unge brite Arlo Parks, der netop har udgivet sit debutalbum, men som allerede optrådte på Colors i sommer. Det samme gælder også for gode navne som brasilianske Luedji Luna og britiske Tom Misch. *Vu Nguyen*
YouTube

FORÅRSÅBENT I LOUISIANA BUTIK

TIR-LØR 11-17

Masser af sæsonnyheder
+ 40% på udsalgsvare
Se louisiana.dk

